

Извештај о раду за 2017. годину

1. Делатност Заједнице матичних библиотека Србије

Заједница матичних библиотека Србије је асоцијација добровољно удружених матичних библиотека основана у циљу изграђивања јединственог библиотечко-информационог система, унапређивања остваривања матичних функција и матичности у библиотекарству као и унапређења библиотечко-информационе делатности у библиотекарству у Републици Србији.

Конципирана као на демократским начелима и сарадњи заснован одбор директора, Скупштина Заједнице стара се о остваривању заједничких интереса свих региона у области библиотечко-информационе делатности у које спадају: изградња јединственог библиотечко-информационог система у Србији; унапређивање остваривања матичних функција и матичности у библиотекарству; унапређивање управљања и пословања у библиотекама; израда предлога законских и подзаконских аката из области библиотечко-информационе делатности; координација обједињене набавке публикација; унапређивање статуса библиотека и промоција библиотекарства; примена савремених технологија у библиотекарству; унапређивање положаја књиге и културе читања; сарадња са издавачима и утицај на издавачку политику; остваривање заједничких пројеката у библиотечко-информационој делатности; побољшање материјалног и статусног положаја библиотека и унапређивање пословања библиотека; остваривање међународне и регионалне сарадње; додељивање награда и признања.

У 2017. години *Заједница матичних библиотека Србије* одржала је укупно четири седнице Управног одбора, три седнице Скупштине (Београд, Смедерево, Ниш), и ангажовала се на реализацији стручно-научног скупа *Библионет*, као и другим текућим активностима.

2. Именовање изборних чланова УО ЗМБС у складу са изменама и допунама Статута од 2. марта 2016.

У складу са изменама и допунама Статута Заједнице матичних библиотека Србије од 2. марта 2016. године, број чланова УО проширен је за четири. На Скупштини одржаној у јануару 2017. изабрани су изборни чланови и то: Соња Шуковић, Ниш, Милан Бјелогрић, Зрењанин, Мирко Демић, Кргујевац, Оливера Стевић, Косовска Митровица).

Мандат изборних чланови ограничен је на четири године.

Оснивачи и стални чланови УО су: НБС, БМС, УБСМ, БГБ, ГБНС.

3. Именовање новог члана НО ЗМБС

Скупштина је на јануарској седници одлучивала и о разрешењу Соње Бокун – Ђинић са функције члана НО (на лични захтев) и именовању новог члана овог тела.

Управни одбор донео је одлуку да Скупштини предложи колегиницу Виолету Милошевић, директорку Матичне библиотеке *Љубомир Ненадовић*, Ваљево.

4. Награда за најбољу књигу године у мрежи јавних библиотека

Током 2016. у више наврата је разматрана идеја да награду за најбољу књигу године у мрежи јавних библиотека, у истом или редефинисаном облику, од Народне библиотеке Србије преузме Заједница матичних библиотека Србије.

Проблем ове награде је чињеница да је изгубила своју културну вредност услед чињенице да се на листама најчитанијих књига већ дуги низ година појављују књиге какве не представљају литературу иза које би библиотеке стале у смислу развијања читалачког укуса. Уважавањем квантитета читаности ове врсте литературе, иако су покушале да увођењем параметра избора најбоље међу најчитанијима, дају одређени позитиван импулс награди, библиотеке дају легитимитет читању врсте штава какву не би требало да популаришу.

У циљу јаснијег сагледавања ситуације и доношења најдекватније одлуке, спроведено је истраживање међу библиотекама у ширем региону (Словенија, Македонија, Црна Гора, Босна и Херцеговина, Хрватска, Албанија, Грчка, Мађарска и Бугарска) како би се утврдило да ли и по каквом моделу националне библиотеке ових земаља проглашавају читаност.

С обзиром да је заједнички и недвосмислен став свих чланова УО био да је награда девалвирана, закључено је да је у овом тренутку најбоље направити дисконтинуитет у додељивању као одраз става према друштвеном тренутку у коме се о њеној вредности суди. Стога је УО донео једногласну одлуку да ни Заједница матичних библиотека Србије не додељује награду за најбољу од најчитанијих књига у мрежи библиотека Србије, о чему је обавештена Скупштина.

5. Награда „Ђура Даничић“

Жири за доделу награде “Ђура Даничић” за 2016. годину радио је у саставу: **Владимир Шекуларац**, библиотекар саветник, начелник Матичног одељења Народне библиотеке Србије, добитник награде “Ђура Даничић” за 2015. годину, председник, Радмила Перовић, директор Народне библиотеке *Јован Поповић* из Кикинде, члан и Оливера Недељковић, библиотекар Градске библиотеке *Владислав Петковић Дис* из Чачка, члан.

Предложени кандидати били су:

Драган Којић, директор Градске библиотеке Нови Сад.

Жири је констатовао да је приложена документација комплетна.

Кандидатуру је предложила Библиотека Матице српске, управник Селимир Радловић, као и Народна библиотека Србије, управник Ласло Блашковић.

Остоја Продановић, библиотекар Матичне библиотеке *Љубомир Ненадовић*, Ваљево.

Жири је констатовао да је приложена документација комплетна.

Кандидатуру је предложила Матична библиотека *Љубомир Ненадовић*, Ваљево, директорка Виолета Милошевић и писац проф. др Михајло Пантић.

Мила Стефановић, библиотекар у пензији Народне библиотеке *Вук Караџић*, Крагујевац.

Жири је констатовао да је приложена документација комплетна.

Кандидатуру су предложили проф. др Десанка Стаматовић и проф. др Жика Бујуклић.

Дејан Вукићевић, библиотекар Народне библиотеке Србије.

Жири је констатовао да је приложена документација комплетна.

Кандидатуру је предложио др Богдан Трифуновић, председник Библиотекарског друштва Србије.

Љубица Ћоровић, библиотекар Библиотеке града Београда.

Жири је констатовао да је приложена документација комплетна.

Кандидатуру је предложила Библиотека града Београда, директор Јасмина Нинков.

На основу члана 5. Правилника о награди “Ђура Даничић” Заједнице матичних библиотека Србије, стручни Жири донео је једногласну одлуку да се награда “Ђура Даничић” Заједнице матичних библиотека Србије за 2015. годину додели **ОСТОЈИ ПРОДАНОВИЋУ** за допринос развоју библиотекарства и културе у целини.

6. Узајамна каталогизација и питања јединственог библиотечно-информационог система у Србији

На седницама Скупштине, на иницијативу једног броја библиотека, отворила су се питања у вези са неким проблемима у раду у електронским базама података за описивање грађе.

Такође, у Србији већ дуже време постоје отворена питања која се тичу могућности успостављања јединственог библиотечно-информационог система у оквиру кога би била могућа несметана размена каталогско-библиографских записа изворно насталих на различитим платформама.

Идеја УО ЗМБС била је да организује седницу Скупштине на којој би се први пут на једном месту јавно отворили и образложили сви конкретни проблеми и могућности, затим приступило осмишљавању решења.

Говорило се о свим већим системима који су данас заступљени у српском библиотекарству (Кобис, Бисис и Нибис). Говорили су Милорад Вучковић из НБС, Татјана Брзуловић-Станисављевић из УБСМ, Мирко Демич и Анђела Огњановић из Народне библиотеке *Вук Караџић* из Крагујевца, као колеге које су биле међу иницијаторима ове теме као централне теме састанка.

7. Јавно заговарање за библиотеке: локална и међународна искуства – представљање пројекта и радионице у организацији eIFL PLIP и библиотечке заједнице Србије

Током маја и октобра 2016. године, Народна библиотека Србије је у сарадњи са eIFL конзорцијумом и библиотечком заједницом Србије организовала двократну радионицу на тему заговарања за библиотеке. Радионица је одржана у НБС у трајању од четири дана, а тренер је био Каспарс Руклис који већ низ година сарађује са конзорцијумом.

С обзиром на успешност октобарске радионице, eIFL конзорцијум одобрио је Србији нова средства за организацију трећег дела ове едукације, а у циљу ширења идеја лобирања за библиотеке и међу оним библиотекаремима који због језичких баријера нису били у могућности да присуствују тренингу на

Пројекат радионице представиле су Бојана Вукотић и Весна Вуксан.

8. Организација и реализација годишњег стручно-научног скупа *Библионет*

Тема скупа: „Информационо-комуникационе технологије и иновативни сервиси у библиотекама”

Датум одржавања: 14-16. септембар 2017.

Место: Библиотека града Београда, Кнез Михаилова 56, Београд

Организатори скупа: Заједница матичних библиотека Србије и Библиотека града Београда

Домаћин скупа: Библиотека града Београда www.bgb.rs

Веб сајт скупа: <https://biblionet2017.wordpress.com/>

Организациони одбор: **Јасмина Нинков**, директор Библиотеке града Београда, председник Организационог одбора; **др Драгана Милуновић**, Народна библиотека Србије, секретар Заједнице матичних библиотека Србије; **Станка Јовичић**, Библиотека града Београда, помоћник директора Библиотеке града Београда; **Исидора Ињац**, Библиотека града Београда, уредник културних програма; **Ана Милутиновић**, Народна библиотека Србије, Одељење за међународну сарадњу; **Никола Пурић**, Библиотека града Београда, Одељење за унапређење и развој библиотечке делатности

Програмски одбор: **Мирољуб Стојановић**, Народна библиотека Србије, начелник Одељења за одржавање и развој рачунарско-информатичког система; **Марјан Маринковић**, помоћник директора Библиотеке града Београда; **Адам Софронијевић**, заменик управника Универзитетске библиотеке *Светозар Марковић*

Покровитељ скупа: Министарство културе и информисања републике Србије

Спонзори скупа: Ebsco, Француски институт у Србији, Hewlett Packard, Digit, Креативни центар, Инфо код, DAS, Туристичка организација Београда, Интернет клуб.

Образложење теме скупа

Библионет 2017 био је фокусиран на примену информационо-комуникационих технологија (ИКТ) у библиотекама и на увођење иновативних библиотечких сервиса и програма заснованих на савременим технолошким достигнућима.

Библиотечко пословање данас засновано је на информационим технологијама – библиотечки информациони пословни системи, електронски каталози, различите базе података, аутоматизована позајмица (баркодирање фондова), различити софтвери за управљање радним процесима и њихово евалуирање и сл.

Такође, број библиотечких сервиса заснованих на ИКТ у непрекидном је порасту. Све је више библиотека чије услуге обухватају: електронске читаонице, *makerspace* едукативне лабораторије, са различитим дигиталним алатима (3Д штампачи, роботи...); *media lab* просторе за стварање аудио и видео садржаја; различите онлајн услуге (образовни курсеви, видео игре и веб сајтови, е-магазини, сервис *Питај библиотекара...*) и др.

У складу са овим, савремени трендови у развоју библиотечко-информационе делатности подразумевају снажно развијену информатичку инфраструктуру, перманентно ангажовање ИТ стручњака, као и континуирано праћење и едуковање библиотечких стручњака у области ИКТ. Са друге стране, унапређивање и одржавање информатичких платформи и ангажовање стручњака, са аспекта могућности библиотека, подразумева посебне напоре у постизању баланса између нараслих захтева и скромних средстава којима оне располажу. Развој, па и опстанак библиотека као носилаца информационог друштва и друштва знања, директно је сразмеран улагању у област ИКТ.

Основна идеја овогодишњег Библионета била је да се:

- подвуче значај повезаности библиотека и ИКТ,
- прикажу стремљења и праксе библиотека развијених земаља,
- представе иновативни сервиси српских библиотека засновани на ИКТ,
- представе различити видови библиотечког пословања засновани на ИКТ,
- утврде потребе и могућности за имплементацију ИТК у рад српских библиотека.

Опис реализације конференције

На конференцији је учествовало укупно 27 излагача, и то: 3 предавача по позиву, 6 излагача из региона и 18 домаћих излагача.

Први пут Библионет је имао три интернационална реномирана стручњака који су били предавачи по позиву:

- Тоби Гринвалт (Питсбург, САД), директор за дигиталну стратегију и технолошке интеграције у Карнеги библиотеци у Питсбургу
- Роб Дејвис, независни консултант у области библиотекараства (Лондон, УК); тренутно је запослен на Кипарском Технолошком универзитету као пројектни менаџер за ViMM CSA о виртуелним музејима у оквиру ЕУ Хоризонт истраживачког програма.

- Димитрис Протопсалтоу, директор Културног центра Фондације Ставрос Ниархос (Атина, Грчка); овај Културни центар обухвата Националну библиотеку Грчке и Националну оперу Грчке.

Поред њих, као специјални гост скупа излагање је имао Кристофер Спалдинг, потпредседник за платформе отвореног кода и заједницу EBSCO (Бостон, САД).

Такође, на Библионету су излагања имали и регионални гости из градских библиотека Загреба, Ријеке, Љубљане и Копра.

На скупу је излагање имало и 16 домаћих библиотекара (са укупно 12 радова), чији су радови прошли процес селекције.

На Библионету су излагање имали и представници фирми Инфо код решења („Имплементација RFID решења у раду библиотеке”) и Hewlett Packard-a („Бежичне технологије преноса у библиотекарству”).

- *Први дан*

На отварању у Читаоници уметности Библиотеке града Београда учесницима су се обратили Милан Лазовић, подсекретар за културу града Београда, Ласло Блашковић, председник Заједнице матичних библиотека Србије и управник Народне библиотеке и Јасмина Нинков, директор Библиотеке града Београда и председник Организационог одбора скупа.

Првог дана конференције предавања су одржали гости из иностранства: Тоби Гринвалт (Питсбург, САД), директор за дигиталну стратегију и технолошке интеграције у Карнеги библиотеци у Питсбургу, на тему „Затварање круга: заједница, контрадикције и еволуција библиотека”, Роб Дејвис, независни консултант у области библиотекарства (Лондон, УК), на тему „Библиотеке и технологија: кретање у корак с временом” и Кристофер Спалдинг, потпредседник за платформе отвореног кода и заједницу EBSCO (Бостон, САД), на тему „FOLIO: Основе нове платформе за пружање библиотечких услуга”.

Пред скупом су говорили и гости из региона, Кристијан Бенић из Градске књижнице у Риједи (Хрватска), на тему „ГКР 2010 – иновативни пројекти ријечке народне библиотеке у Европској престоници културе” и Луана Малец из Централне библиотеке „Сречко Вилхар” Копар (Словенија), на тему „Е-услуге у словеначким библиотекама – пример регионалне библиотеке Копар”. Након предавања су уследиле радионице које су водили Тоби Гринвалт и Роб Дејвис.

У току првог дана конференције свечано је додељена награда „Ђура Даничић” вишем библиотекару Остоји Продановићу, некадашњем директору Матичне библиотеке „Љубомир Ненадовић” у Ваљеву.

На крају првог дана организована је свечана вечера за све учеснике конференције у ресторану „Два јелена”.

- *Други дан*

Други дан конференције био је обележен бројним предавањима колега из земље, али и региона. Предавања су одржали Димитрис Протопсалтоу, директор Културног центра Фондације Ставрос Ниархос из Атине, Вишња Цеј и Иванчица Ђукец Кери из Књижнице града Загреба, Марјан Шпољар из Градске библиотеке у Љубљани, Давид Рунцо из Централне библиотеке „Срчко Вилхар” из Копра, а из Србије: Александра Ердевички Томић, Никола Пурић, Мирјана Нешић, Марија Радуловић, Јасна Бркић, Виолета Ђорђевић, Милица Матијевић, Ивана Јаношевић, Душица Мурић, Виолета Милошевић, Дуња Новаковић, Јелена Подгорац Јовановић, Ивана Тодоровић, Бојана Вукотић и Миленко Марков.

Излагања је пратила и жива дискусија током које су се анализирале приказане добре праксе и дискутовало о важним питањима и проблемима са којима се сусрећу библиотеке при имплементацији ИКТ у свом раду. Нарочито се дебатовало о проблему ангажовања и трајнијег задржавања стручних ИТ кадрова.

- *Трећи дан*

У суботу 16. септембра, организована је факултативна екскурзија. Учесници конференције посетили су Дворски комплекс Дедиње где их је поздравио Александар II Карађорђевић.

Конференција је привукла велики број учесника без излагања, директора библиотека и библиотечких стручњака из читаве Србије, али и из Босне и Херцеговине. Првог дана на конференцији је присуствовало око 180 учесника а другог дана око 160 учесника (урачунати су и учесници са излагањем и без излагања). Вероватно због атрактивне теме конференције и респектабилних излагача, број заинтересованих колега био је још већи али је из организационих разлога морао да се ограничи број учесника.

Оба дана конференције обезбеђен је симултани превод (енглеско-српски и српско-енглески).

У самој Библиотеци обезбеђено је кафе послужење за све учеснике оба дана пре почетка скупа, као и кафе паузе, и два коктел-ручка. Бесплатна свечана вечера обезбеђена је за све учеснике конференције у ресторану „Два јелена”.

За потребе конференције је припремљен и подељен учесницима следећи материјал: ИД картице, торбе, блокчићи, кесе, зборник радова са прошлогодишњег Библионета, приручник „Врата света Интернета”, као и промотивни материјали спонзора.

Великим залагањем запослених из Библиотеке града Београда, обезбеђена је спонзорска помоћ следећих фирми: EBSCO, Француски институт у Србији, Helwett Packard, Digit, Креативни центар, Инфо код, DAS, Туристичка организација Београда, Интернет клуб.

Запослени Библиотеке града Београда израдили су двојезични, српско-енглески сајт конференције на адреси <https://biblionet2017.wordpress.com/>. Отворена је и посебна имејл адреса за комуникацију: biblionetbeograd2017@gmail.com

За све учеснике конференције обезбеђен је бесплатан бежични приступ интернету.

Конференцију је пратила и одлична медијска покривеност: РТС - Културни дневник, Радио Београд, више прилога на ТВ Студио Б и Радио Студио Б, Радио 202, бројни веб сајтови и друштвене мреже... Колега Кристиан Бенић из Ријеке написао је посебан текст за Магазин Градске библиотеке у Ријеци. Посебна прес клипинг агенција пратила је медијску покривеност скупа.

9. Пројекат Румска књижевна колонија

На иницијативу Ласла Блашковића основана је књижевне колоније у Срему. Идеја је била да се омогући рад српских, али и регионалних и страних писца, као и промоција њихових радова. Овај пројекат представљао је заједничку иницијативу Заједнице матичних библиотека Србије и сремских општина. Организациони одбор био је састављен од истакнутих српских писаца који су већ конципирали предлог догађаја и заједно са представницима локалних власти у сремским општинама изнели овај пројекат.

Од општне Рума обезбеђено је 300.000,00 динара за организацију.

Сваког дана писци су наступали у другој општини, односно библиотеци, где су читали своје текстове и разговарали са публиком.

На седницама Скупштине током 2017 разговарало се и о другим питањима са којима се у свакодневном раду сусрећу библиотеке у својим срединама међу којима су проблем финансирања матичних функција, средства за набавку књига која су већ дуги низ година проблем у библиотекама, актуелни проблем смањења броја запослених у библиотекама и друго.

Секретар

Драгана Милуновић

ПРЕДСЕДНИК УПРАВНОГ ОДБОРА

Ласло Блашковић